

حکایت عجیب «ماهی‌های زردآب» در چشمه‌علی

چشمه‌علی فقط یک جاذبه تاریخی برای اهالی ری نبود؛ در دوره‌ای، این چشمه محل شکل‌گیری یکی از عجیب‌ترین شیوه‌های درمانی میان مردم بود. از دوره پهلوی اول، ماهی‌های کوچکی که در آب چشمه می‌زیستند به «ماهی زردآب» شهرت پیدا کردند و به تدریج پای بیماران مبتلا به یرقسان و خانواده‌هایشان را به صفاتیه باز کردند. این رفت‌وآمدها تا زمانی ادامه داشت که آب چشمه خشک شد و یکی از سنت‌های عجیب پیرامون این مکان تاریخی نیز از میان رفت.

ماجرای این ماهی‌ها با زندگی روزمره اهالی چشمه‌علی هم گره خورده بود. در سال‌هایی که قالیچه‌سویی در این منطقه رونق داشت، قالیچه‌سویان علاوه بر شستن قالی، گاهی ماهی‌های کوچک چشمه را نیز صید می‌کردند و به مشتریانی می‌فروختند که با امید درمان بیماری عزیزانشان به صفاتیه آمده بودند. ماهی‌ها در تنگ‌های شیشه‌ای قرار می‌گرفتند و بیماران آنها را با خود می‌بردند.

در باور بعضی در آن روزگار، خوردن زنده این ماهی‌ها می‌توانست به درمان زردی کمک کند. حتی توصیه می‌شد بیمار تعداد مشخصی از آنها را مصرف کند. منطق این باور بر این تصور استوار بود که ماهی پس از ورود به دستگاه گوارش، می‌تواند مواد مرتبط با زردی را جذب کند و مانع وخیم‌ترشدن بیماری شود؛ برداشتی که از نگاه پزشکی امروز پشتوانه علمی ندارد.

با خشکیدن چشمه‌علی، این سنت هم آرام‌آرام پایان یافت و ماهی‌فروش‌ها به سمت قنات‌های جاده ورامین رفتند؛ جایی که زیستگاه ماهی زردآب بود. داستان این ماهی‌ها امروز بیش از آنکه روایت یک درمان باشد، تصویری از باورهای پزشکی، امید و سبک زندگی مردم گذشته تهران و ری است.

کتاب تهران

تهران، با تاریخ و سرمایه‌های فرهنگی و اجتماعی پرپها، یا آغازگر بسیاری از جریان‌های علمی و هنری است یا نقطه عطف و اوج آنهاست. «کتاب تهران» حمیدرضا حسینی که از سوی انتشارات روزبه منتشر شده به تشریح این گزاره کوتاه پرداخته و نشان داده است که این شهر چگونه میزبان اقوام، ادیان، فرهنگ‌ها و زبان‌های گوناگون است.

گزارش

سیده کلثوم موسوی | خبرنگار | آخرین روز را هرگز از یاد نمی‌برند؛ آن جمع خانوادگی، آن تجربه فراموش‌نشدنی ۴نفره که حالا خاطره‌ای توأم با اشک و لبخند است. پدر، راننده شرکت واحد، می‌خواست به محل کار برود. لیدا میرلک، مادر خانواده، پسرشان مهدی و دخترشان مهدیه را هم آماده کرد که دسته‌جمعی پدر را تا پایانه اتوبوسرانی بدرقه کنند. انگار به دل این خانواده افتاده بود که در سیزدهمین روز اسفندماه ۱۴۰۴ آخرین فرصت کنارهم‌بودن را از دست ندهند. روایت پدر خانواده، محمد صالحی را بخوانید.

حس می‌کردم خوشبخت‌ترین مرد دنیا هستم

یادبودها در ذهن آدم حک می‌شود اما غم‌انگیزترین‌شان خاطره‌ای است که آدم‌های قشنگ آن دیگر وجود ندارند. این را پدر خانواده می‌گوید و ادامه می‌دهد: «من یک پسر ۱۶ساله دارم. روز حادثه، خدا او را برای من نگه‌داشت. همه نشستیم توی ماشین به سمت محل کار من. بین راه کلی شوخی و بگو بخند داشتیم. حالمان خوب بود طوری که وقتی از ماشین پیاده شدم همسرم و بچه‌هایم را بوسیدم و خندان و شاد خداحافظی کردم. گفتم شما بروید. کنار خیابان ایستادم و تا آخرین لحظه دورشدنشان را نگاه کردم. حس می‌کردم خوشبخت‌ترین مرد دنیا هستم. آن لحظه اصلاً تصورش را نمی‌کردم حمله هوایی آمریکا و اسرائیل زندگی ما را برای

مادر ز حمنگش، همسر فداکار

محمد صالحی از همسر شهیدش یاد می‌کند: «یادم نمی‌آید در طول ۲۰سال زندگی، کاری کرده باشد که من به سختی بیفتم. می‌گفت باید رفیق و همراه تو باشم، در مشکلات و سختی‌های روزگار همیشه کنارم بود و سعی می‌کرد از جهت مالی هم کمک حال خانواده باشند. در مصالای امام خمینی(ره) یک غرقه داشت و درآمدش را به زخم زندگی می‌زد. هر چه به او می‌گفتم خودش را به سختی نیندازد قبول نمی‌کرد. می‌گفت که هم سرگرم می‌شوم هم اینطور خیالم راحت است که کنار خانواده هستم. هروقت هم گریه در زندگیمان

خوشبختی را از ما گرفتند

روایت پدری که همسر و دخترش را در حمله هوایی از دست داد

شهید مهدیه صالحی و مادرش شهید لیدا میرلکی

تنها دلخوشی این روزهای پدر

مکث

صالحی داغدار است؛ همسر و دخترش شهید شده‌اند و پسرش، مهدی هم جانیاب. تنها دلخوشی‌ای که او را سراپا نگه داشته همین مهدی است. صالحی بقیه ماجرا را اینطور تعریف می‌کند: «زمانی که خانسواده‌ام به خانه برمی‌گردند مهدیه و همسرم می‌روند داخل آسانسور، اما گوشی مهدی زنگ می‌خورد و برای اینکه با موبایل حرف بزند داخل ماشین می‌ماند. وقتی موشک به ساختمان می‌خورد همسرم و دخترم داخل آسانسور گیر می‌کنند و همانجا به شهادت می‌رسند. پسرم اما به شدت مجروح می‌شود طوری که مدتی را در بیمارستان بستری می‌شود. در آن روزهای خیلی سخت، تنها دلخوشی‌ام مهدی بود که زنده بماند. خدارا شکر مهدی زنده ماند. به‌هوش که آمداز مادر و خواهرش پرسید. وقتی فهمید آنها دیگر بین ما نیستند غم دماز به چشم‌هایش ریخت. حالا هر دوی ما آخر هفته‌ها دلمان را خوش کرده‌ایم به دیدار مزار عزیزانمان.»

نان و سیاست

کتاب «نان و سیاست»محمد کیایی که از سوی نشر علم منتشر شده به جایگاه کشت غلات در اقتصاد عصر ناصری پرداخته ونقش حداکثری مالیات اراضی در درآمدهای حکومت ورتبه بالای غلات در این درآمدها را بررسی کرده است. مقایسه میزان درآمدهای برخی طبقات با قیمت نان و بررسی علل قحطی‌ها دغدغه دیگر این پژوهش بوده است.

آخرین پیام

زینب جلالیان، دوست شهید مهدیه صالحی، از روزهایی که خاطره شدند برایمان تعریف می‌کند: «من و مهدیه هم‌محله‌ای بودیم و از ۱۲سالگی با هم دوست شدیم. با اینکه من ۲سال از مهدیه بزرگ‌تر بودم اما شجاعت و قدرت تصمیم‌گیری مهدیه همیشه برای من الگو بود.

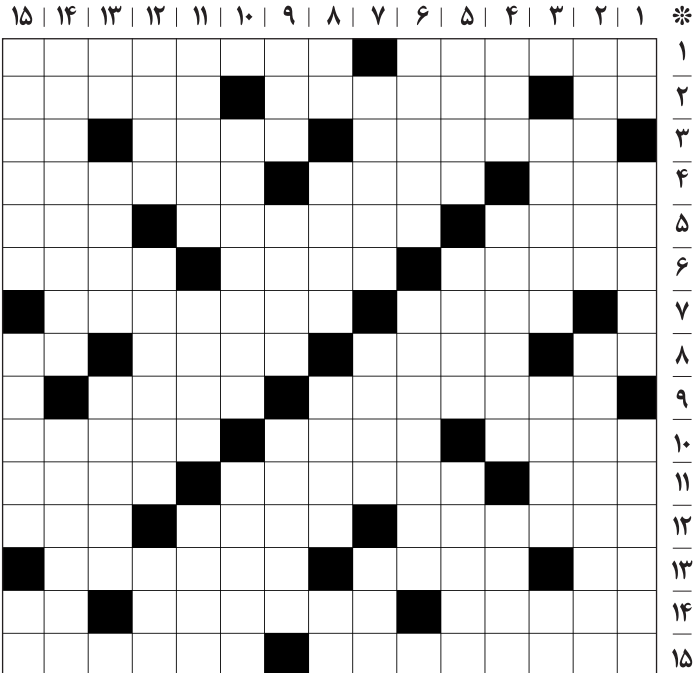
یادم می‌آید اولین بار که مهدیه را دیدم همین ویژگی او نظرم را جلب کرد. ما با چند تا از بچه‌های هم‌سن و سال توی محوطه شهرک بازی می‌کردیم، مهدیه یک دفعه آمد جلو و با زستی جالب، با اعتماد به نفس بالا و دست به کمر، رو به من گفت: شما باید با من دوست باشید. همین «باید» گفتن مهدیه و قاطع‌بودن در تصمیمش مرا جذب شخصیت او کرد و از همان موقع با مهدیه دوست شدم.

قبل از حمله به شهرک یک هفته می‌شد که نتوانسته بودم مهدیه را ببینم. روزی که خانه‌شان مورد اصابت قرار گرفت و مهدیه در کنار مادرش به شهادت رسید، من بیرون از شهرک، خانه خواهرم بودم. مهدیه یک ساعت قبل از شهادتش به من پیام داد. آن پیام را دیرسر دیدم، اما هرگز فراموشش نخواهم کرد.»

جای خالی‌اش را همه‌جا احساس می‌کنم

زینب، دلنگت مهدیه است و گوشه‌گوشه شهر جای او را خالی می‌بیند: «لان» که به او فکر می‌کنم و در موردش صحبت می‌کنیم دلنگتر

می‌شوم. هر موقع از خیابان‌هایی که با هم قدم می‌زدیم رد می‌شوم، همه‌جا حسش می‌کنم. یادم می‌آید یک بار توی می‌شوم، همه‌جا حسش می‌کنم. یادم می‌آید یک بار توی خیابان، خانمی حالش بد شده بود و گوشی نداشت. کسی هم کمکش نمی‌کرد. مهدیه جلو رفت و از آن خانم دلجویی کرد. من واقعا نمی‌توانم به غریبه‌ها اعتماد کنم. اما مهدیه گوشی خودش را به آن خانم داد و برایش آمیوه خرید. حالش که بهتر شد او را راهی خانه کرد. وقتی از او پرسیدم نترسیدی که گوشی‌ات را به یک غریبه دادی؟ جواب داد چرا باید ترسم وقتی هدف من کمک‌کردن است.»

مرکزی-سیاره همسایه زمین

۱۱-خطوط سایه روشن-شیرینی محبوب

فرانسه وبلژیک-پناهگاه

۱۲-ساده روان با شکل متغیر-ضلالت-ساخت

۱۳-میوه-خوراک قناری-هنر ششم

۱۴-تعیین مدتی محدودو معین برای انجام کاری-نقش مهمی در جذب آلودگی

هوادرند

۱۵-سوسپد-از آرایه‌های ادبی-میوه خوب

جدول ۹۷۵۱

۱۵-فیلمی ساخته رضا

میر کریمی با بازی نگار جواهریان-برآمدگی منظم و متوالی

عمودی:

۱-مادر لر-پست فطرتی-

عامل بیماری سیاه‌سرفه

۲-از القاب امام زمان(عج)-

دارای مرتبه عالی

۳-نویسنده آلمانی رمان گروه

محکومین-همراه عروس-

تکرار حرفی

۴-مخفف تباه-نوعی

سوسپس بلند-عنوانی نظامی

۵-در پیچه دهانه دوربین

عکاسی-خودداری از پرداخت

پول حواله-آش سنتی

گردستان

۶-تجفه‌ها-فیلم نقاشی

متحرک

۷-نیش‌زدن-اعزام-سخنان

بیمار تیدار

۸-عرب می‌گوید بگو-چهره-

پزشک زایمان-آب بند

۹-بخش غیرمادی وجود

انسان-از راه‌های انتقال گرما-

محله صمدیان شمال شرق

تهران

۱۰-بزرگ‌ترین رود آسیای

اعداد ۱ تا ۹ را طوری در خانه‌های سفید قرار دهید که هر رقم در سطرها، ستون‌ها و مربع‌های کوچک ۳ در ۳ یک‌بار دیده شود. پاسخ‌ها در ادامه آمده است.

جدول اعداد | ۵۳۸۷

ساده

			۷		۹				
۳	۴								
۱	۷					۹	۶		۸
۸			۱	۳				۵	
۷		۵	۲						۴
۶	۳			۴			۸	۲	
۶	۲								۷
		۴			۸				

۷	۵	۸	۴	۱	۴	۱	۵	۷	۳
۴	۸	۱	۷	۵	۵	۳	۸	۱	۷
۱	۸	۳	۵	۵	۷	۱	۳	۴	۸
۵	۷	۱	۵	۵	۳	۴	۱	۷	۵
۳	۴	۱	۷	۵	۵	۳	۴	۱	۷
۵	۷	۱	۷	۵	۵	۳	۴	۱	۷
۳	۴	۱	۷	۵	۵	۳	۴	۱	۷
۵	۷	۱	۷	۵	۵	۳	۴	۱	۷

سخت

			۲		۴				
								۶	۲
					۵			۸	
			۷					۹	
		۱		۸		۳			۲
			۳						
		۸							۱
								۷	۹
				۳			۵		

متوسط

						۶	۳	۷	
			۶					۲	
			۷	۴			۱		
			۱	۳			۹		
		۵						۶	
						۷	۹		۸
				۵		۴	۲		
				۸					۷
			۱	۴	۳				

۵	۷	۱	۷	۵	۳	۴	۱	۷	۵
۴	۸	۱	۷	۵	۵	۳	۴	۱	۷
۵	۷	۱	۷	۵	۵	۳	۴	۱	۷
۳	۴	۱	۷	۵	۵	۳	۴	۱	۷
۵	۷	۱	۷	۵	۵	۳	۴	۱	۷
۳	۴	۱	۷	۵	۵	۳	۴	۱	۷
۵	۷	۱	۷	۵	۵	۳	۴	۱	۷
۳	۴	۱	۷	۵	۵	۳	۴	۱	۷

ساده

سخت

همشهری ببین

HAMSHAHERI
همشهری TV

بررسی آخرین تحولات منطقه و کشور

در تلویزیون همشهری

